

Záchranky by si mali vyberať priamo poisťovne

Prečo si záchranky vyberá ministerstvo zdravotníctva a nie priamo poisťovne, ktoré za ich služby platia? Prečo nenecháme poisťovne, aby vypísali tender a vybrali čo najlepšie ponuky?

Predstavte si, že by ministerstvo vyberalo, kde si kúpite auto, alebo s ktorou cestovnou kanceláriou pôjdete na dovolenku. A ešte by vám aj nadiktovalo cenu. Presne to sa deje so záchrankami.

Vysvetlením by mohlo byť, že poisťovne by nevybrali záchranky, ktoré sú najvýhodnejšie pre klientov, teda poistencov. Napríklad preto, že by sa snažili na záchrankách šetriť aj na úkor kvality. Tento problém by čiastočne mohla riešiť súťaž medzi poisťovňami. Ak by pacienti neboli spokojní s kvalitou záchraniek vo svojej poisťovni, prešli by k poisťovni s vyšším štandardom.

Súťaž by však nemusela priniesť pre všetkých ľudí takú kvalitu služieb, ktorú spoločnosť vníma ako žiaducu. To je bežné takmer na každom trhu. Do súťaže preto zasahuje štát definovaním základných štandardov. Napríklad štandardov na bezpečnosť potravín, leteckej prepravy alebo transparentnosť firiem, ktorých akcie sa obchodujú na burzách.

Keby nebolo keby

Rovnaký recept platí aj pre záchranky. Riziko podradnej kvality možno obmedziť tak, že by štát definoval minimálne štandardy. Napríklad aké musia mať záchranky vybavenie a za aký čas sa musia dostať k pacientovi. Záchranky by tieto štandardy nemohli podliezť, inak by im alebo aj poisťovniam hrozili pokuty, prípadne aj odňatie licencie.

Problém by teda bol vyriešený, keby... Keby na Slovensku nemala dominantné postavenie Všeobecná zdravotná poisťovňa. Tá má už dnes zhruba 60 percent trhu a zrejme už od budúceho roka bude mať viac než 70. Keďže ide o štátnu poisťovňu, štát by prostredníctvom nej mohol ďalej diktovať ceny a problémom by zostal aj konflikt záujmov, keď štát rozhoduje o licenciách pre štátne firmy, prípadne pre firmy spriaznené so zástupcami štátu. V porovnaní so súčasnosťou by teda nešlo o prevratnú zmenu, ale verejnosť by si aspoň mohla porovnať rozhodnutia štátnej a súkromných poisťovní.

Problémy budú aj inde

Zásadnú zmenu by prinieslo až zrušenie monopolu najväčšej poisťovne. A jej privatizácia tak, aby sme eliminovali konflikt záujmov štátu. Realita je opačná. Zlučovaním štátnych poisťovní monopol ešte posilňujeme. Ak bude tento trend pokračovať, môžeme podobné problémy ako so záchrankami očakávať aj pri výbere lekárov, nemocníc alebo iných poskytovateľov. Čiastočne sa to ukázalo už vlní, keď si Všeobecná bez transparentného vyhodnotenia kritérií začala vyberať lôžkové zariadenia, ktorým pridala peniaze a ktoré naopak prestala financovať.

Závery sú nasledovné: Ak bude fungovať súťaž na poistnom trhu, štát už nebude musieť rozhodovať o výbere poskytovateľa ani o cene poskytnutej služby. Tieto rozhodnutia vyplnú zo vzájomných dohôd medzi poisťovňami a poskytovateľmi. Funkcie štátu sa zúžia na definovanie a vymáhanie štandardov kvality. Ak však súťaž medzi poisťovňami nebude, musíme sa na štát spoliehať aj pri regulácii cien a výbere poskytovateľa. Dokáže štát vykonávať tieto funkcie kvalitne a efektívne? Aktuálny spôsob výberu záchraniek nám, bohužiaľ, veľké nádeje nedáva.

(Autor je analytik INEKO)

utorok 8. 9. 2009 22:00 | Peter Goliaš